

СТАНОВИЩЕ

за дисертацията на АфърдитаАбдулахи-Дърмаку

ЛЕКСИКАЛНИ И ФРАЗЕОЛОГИЧНИ ЕДИНИЦИ В ГОВОРИТЕ НА ЗАПАДНО И
ЮГОЗАПАДНО КОСОВО

(NJËSI LEKSIKORE DHE FRAZEOLOGJIKE NË TË FOLMET E KOSOVËS
PERËNDIMORE DHE JUGPERËNDIMORE)

за присъждане на образователната и научна степен “доктор” по направление 2.1.
Филология, научна специалност Общо и сравнително езиковедие (Албански език)

от доц. д-р Екатерина Търпоманова

АфърдитаАбдулахи е родена на 21.02.1986 г. в Прищина, Косово. Завършила е специалност „Албански език“ като бакалавър в Прищинския университет(Косово), след което е получила магистърска степен в Тиранския университет (Албания) по албански език. От 2012 г. работи като изследовател в Института по албаноология към Косовската академия на науките. Като докторант в Катедрата по общо, индоевропейско и балканско езиковедие на Факултета по славянски филологии, СУ „Св. Климент Охридски“, преминава успешно през предварителната защита на дисертацията и е насочена към публична защита, на която се явява с дисертационния си труд от 212 страници на албански език, 5 публикации по темата на дисертацията (плюс 8 публикации с друга тематика), автореферат на албански език, преведен на български. Като докторант АфърдитаАбдулахи-Дърмаку изпълняваше съвместно поставените научни и други задачи, яви се в срок и положи успешно докторантския минимум и още два изпита (теми: съвременен албански език, балканско езиковедие и езикови контакти).

Дисертационният труд на АфърдитаАбдулахи-Дърмаку идва като резултат от нейната работа като изследовател в Института по албаноология, където тя е натрупала опит в диалектологичните проучвания, включително работа на терен. Текстът се състои от увод, пет глави, заключение, речник и библиография.

Уводната част представя методологията на работа, като докторантката изтъква, че използва за дисертацията си както проучвания на изтъкнати албански учени върху северноалбанския (гегийския) диалект, така и собствени теренни проучвания, което несъмнено повишава приносната стойност на труда. Точно е определен обектът на проучването – говорите в Западно и Югозападно Косово, също така е прецизирано географското положение на областта, чиито говори са обект на изследване, а също и селищата, в които е провеждано теренно проучване от авторката. Представено е и отразяването на темата в научната литература.

Петте глави представляват същностната част от дисертацията. Първата глава е теоретична, посветена е на диалектната лексика, която е огледана многостранно. Представени са досегашните проучвания на диалектната лексика на албанския език (основно албански източници), направено е разграничение между обща и диалектна лексика, описани са някои особености на говорите на Западно и Югозападно Косово. Авторката изтъква ползата от проучването си с оглед на регистрирането и запазването на диалектните думи в условията на глобализация и стандартизация на езиците – процеси, които влияят и на лексикалната структура на албанския език. Във втора глава се прави същностен анализ на диалектната лексика на разглеждания ареал от гледна точка на лексикално-семантичната класификация на лексикалните единици. Разгледани са названия на животни, на селскостопански пособия и култивирани растения, на облекло и на ястия. Важна част от диалектната лексика са и заемките – основно турски и славянски. Интересна част от тази глава е езикът на град Раховец, който представлява социолингвистичен феномен в разглежданата зона. Трета глава включва класификация на фразеологичните единици. След кратка теоретична част, която коментира мястото на фразеологията в албанския език, фразеологичните единици са разгледани в три аспекта: структурен, семантичен и лексикално-граматичен. Четвърта глава представлява описание на диалектната лексика според вида словообразуване. На първо място са разграничени първични и производни думи. При производните думи са разгледани начините на словообразуване: префиксация, суфиксация, образуване на сложни думи (композиция), образуване на думи чрез сливане, образуване на думи чрез добавяне на предпоставен (копулативен) член, смесени словообразователни механизми. В пета глава са представени говорите на Западно и Югозападно Косово в изоглосите на Диалектния атлас на албанския

език. В заключителната част четем основно обобщения от петте глави, в които е представен диалектният материал. Изтъкната е ролята на диалектната лексикология и лексикография за описанието на езиковото богатство. Речникът след текста представлява организация на диалектната лексика от разглеждания ареал по азбучен принцип, с тълковна дефиниция и илюстративни примери. Съставянето на речник е изключително полезна част от дисертацията, тъй като дава богати възможности за ползване и от други автори в бъдещи диалектологични проучвания на албанския език и на неговия северен диалект. Библиографията се състои предимно от албански автори.

Авторефератът отговаря на съдържанието на текста, а описаните приноси правилно представят постиженията на дисертационния труд.

Сред слабостите на дисертацията, които не бяха преодолені в процеса на работа, ще посоча следните: недостатъчно добра структура – въпреки ясно очертаната рамка, в съдържанието на някои глави има несъответствия, например някои моменти от заключението са по-подходящи за уводната част и обратно; в пета глава материалът трябваше да бъде класифициран по определен критерий; някои от частите са твърде описателни и липсва анализ.

Като цяло мнението ми за дисертационния труд е положително. Афърдита Абдулахи-Дърмаку се вписва изцяло в албанската диалектологична школа, постигнатите от нея резултати обогатяват албанистиката, но са интересни и за българската наука. Особено впечатляващи постижения в работата са събраният на терен диалектен материал, представянето на говора в Раховец, богатият илюстративен материал, с който е подкрепен текстът, и съставянето на речник.

Въз основа на цялостните впечатления, които придобих от дисертацията, предлагам на Афърдита Абдулахи-Дърмаку да бъде присъдена научната и образователна степен „доктор“.

София, 25.03.2020 г.

Доц. д-р Екатерина Гърпоманова